

บทที่ 2

มาตรฐานการบัญชี

ความหมายและความสำคัญของมาตรฐานการบัญชี

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายของคำว่า การบัญชี คือ “ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอื่นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ”

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่า การบัญชีเป็นสิ่งที่จะบอกให้ทราบถึงลักษณะและสภาพของธุรกิจที่ดำเนินอยู่ ผลของการกระทำที่ได้ทำไปแล้วในอดีต และแนวโน้มในอนาคตของกิจการ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวว่า การบัญชีเปรียบเสมือนภาษาของธุรกิจ โดยจะสะท้อนและแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจที่ดำเนินไปนั้นมีผลเป็นเช่นไร เนื่องจากการที่ธุรกิจได้สะท้อนผลการดำเนินงานออกมาในรูปของการจัดทำบัญชีและแสดงผลออกมาในรูปของงบการเงินนั้น ผู้ที่ต้องการข้อมูลทางการเงินนั้นมิได้มีเฉพาะเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นเท่านั้นที่ต้องการทราบถึงการดำเนินงานของธุรกิจคน แต่ยังมีอีกหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเช่น นักลงทุนต้องการข้อมูลเพื่อตัดสินใจในการลงทุน เจ้าหนี้ต้องการข้อมูลเพื่อพิจารณาการอนุมัติการกู้ยืมเงินและติดตามผล หรือแม้แต่หน่วยงานของรัฐบาลที่ต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ ซึ่งการบันทึบบัญชีจะสามารถสะท้อนสภาพของธุรกิจนั้นออกมาได้อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมานั้น ขึ้นอยู่กับหลักปฏิบัติและกรอบในทางบัญชีที่ใช้เพื่อให้มีการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันและสามารถเปรียบเทียบงบการเงินได้ โดยรู้จักกันในชื่อของ หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หมายถึง แนวทางที่ได้รับการรับรองและยอมรับเป็นส่วนใหญ่จากผู้มีอำนาจหน้าที่ในวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ นักบัญชีใช้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการรวบรวม จัดบันทึก จำแนก สรุปผล และจัดทำงบการเงินอย่างมีหลักเกณฑ์ มีมาตรฐานโดยกระทำขึ้นอย่างสม่ำเสมอและสามารถเข้าใจง่าย³

³ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, ศัพท์บัญชี, พิมพ์ครั้งที่ 6, มิถุนายน 2538 : 6.

มาตรฐานการบัญชี หมายถึง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือ มาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายด้วยการนั้น⁴

จากความหมายของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและความหมายของมาตรฐานการบัญชี จะเห็นว่าแท้จริงแล้วมาตรฐานการบัญชีก็คือหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปให้ถือปฏิบัติตามนั่นเอง โดยแนวทางที่ได้รับการรับรองและยอมรับเป็นส่วนใหญ่จากผู้มีอำนาจหน้าที่ในวิชาชีพบัญชี สำหรับ ประเทศไทยนั้นก็จะถูกกำหนดโดยมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยนั่นเอง

ดังนั้นความหมายของหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปของแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันบ้างเนื่องจากถูกกำหนดโดยมาตรฐานการบัญชีที่แต่ละประเทศเลือกใช้ ซึ่งได้มีการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายว่า มาตรฐานการบัญชีที่คตินั้นควรที่จะมีลักษณะเช่นไร ในเมื่อแต่ละประเทศก็ได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีขึ้นมาเอง หรืออ้างอิงมาจากแหล่งอื่นเช่นมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ หรือมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา

ลักษณะของมาตรฐานการบัญชีที่ดี

John K. Wulff ผู้อำนวยการด้านบัญชีและการเงิน แห่ง Union Carbide Corp และ Susan Koski – Grafer รองประธานด้านวิชาการของ Financial Executives Institute ได้ระบุถึงเกณฑ์ที่คณะกรรมการการจัดทำรายงานของบริษัทแห่งสหรัฐอเมริกา (U.S. Committee on Corporate Reporting: CCR) ใช้ในการประเมินมาตรฐานการบัญชีดังนี้⁵

1. มาตรฐานควรมีรากฐานมาจากหลักการหรือแนวคิดที่จะนำสนอผลทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของรายการค้า
2. มาตรฐานที่ออกใหม่ควรให้ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ในการประเมินการดำเนินงานขององค์กร ได้ดีกว่ามาตรฐานที่มีอยู่แล้ว ในบางครั้ง การเปิดเผยข้อมูลก็อาจเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการบัญชี
3. ก่อนจะมีการออกมาตรฐานใหม่ ควรมีการประเมินอย่างจริงจัง ด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อชี้ว่าสิ่งที่มีอยู่และทำอยู่ยังไม่เพียงพอ และก่อให้เกิดความเสียหายในสาระสำคัญพอที่จะดำเนินการเพื่อออกมาตรฐานใหม่

⁴ กรมทะเบียนการค้า. พรบ. การบัญชี พ.ศ. 2543.

⁵ เสาวนีย์ ลิขิตวัฒน์. คุณภาพของมาตรฐานการบัญชี. วารสารนักบัญชี, เมษายน-กรกฎาคม 2543 : 7-14.

4. ก่อนจะบังคับใช้มาตรฐานใหม่ ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า มาตรฐานใหม่สามารถป้องกันหรือลดความบกพร่องที่เกิดจากการไม่มีมาตรฐานนั้นได้
5. กระบวนการจัดทำมาตรฐานใหม่ ควรระบุให้ชัดเจน เป็นที่รับรู้ และยอมรับโดยผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด และควรจะสามารถทำได้ในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม
6. มาตรฐานที่มีคุณภาพจะต้องก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่เสียไปในการปฏิบัติตามมาตรฐาน
7. มาตรฐานที่มีคุณภาพสูง จะต้องคำนึงถึงหลักปฏิบัติในประเทศอื่นๆด้วย และควรพยายามก่อให้เกิดการเปรียบเทียบกันได้ ถ้าเป็นไปได้
8. มาตรฐานควรยอมให้มีการยืดหยุ่นได้บ้าง ไม่ควรเป็นข้อบังคับที่ตายตัวในทุกเรื่อง เพราะสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ที่แต่ละองค์กรต้องเผชิญอาจแตกต่างกัน
9. การเปิดเผยข้อมูล ควรจำกัดเฉพาะข้อมูลที่จำเป็นจริงๆ และควรเปิดเผยให้กระชับที่สุด
10. มาตรฐานที่ดีควรใช้ภาษาที่ตรงไปตรงมา ชัดเจน และกระชับ
11. มาตรฐานที่ดีควรมีกระบวนการติดตามทบทวน เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรฐานนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

David Kaplan ประธานกรรมการการบริหารด้านมาตรฐานการบัญชี และ Elizabeth A. Fender ผู้อำนวยการมาตรฐานการบัญชีแห่ง สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสหรัฐอเมริกา(American Institute of Certified Public Accountant) ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้ข้อเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นต่อมาตรฐานการบัญชีที่ออกโดย คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา(Financial Accounting Standard Board:FASB) และ คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ(International Accounting Standard Committee:IASC) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่กรรมการหรือคณะทำงานใช้ในการประเมินเพื่อแสดงความเห็นต่อมาตรฐานการบัญชีมีดังนี้

1. เนื้อหาสาระ (Substance) มาตรฐานจะต้องนำไปสู่การรายงานเนื้อหาสาระของเหตุการณ์หรือรายการค้า
2. ความเกี่ยวข้อง (Relevance) มาตรฐานการบัญชีควรให้สาระสนเทศที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้ในการจัดสรรทรัพยากร
3. การทำให้ดีขึ้น (Improvement) มาตรฐานการบัญชีที่เสนองจะต้องทำให้การปฏิบัติทางบัญชีดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

⁶ เสาวนีย์ สีขณวัฒน์. คุณภาพของมาตรฐานการบัญชี. วารสารนักบัญชี, เมษายน-กรกฎาคม 2543 : 7-14.

4. ความเป็นเอกภาพ (Uniformity) มาตรฐานการบัญชีควรหลีกเลี่ยงการให้ทางเลือกในการปฏิบัติ โดยไม่มีเหตุผลที่จำเป็น
5. ความชัดเจน (Clarity) มาตรฐานควรใช้คำที่เข้าใจง่ายและใช้ในความหมายเดียวกันตลอดทั้งฉบับ
6. ความสม่ำเสมอ (Consistency) มาตรฐานที่ออกใหม่จะต้องไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานฉบับอื่นที่ยังใช้อยู่ และไม่ขัดกับแม่บทการบัญชี
7. ความขัดแย้ง (Conflicts) มาตรฐานควรจะลดความขัดแย้งที่ไม่จำเป็นระหว่างองค์กร หรือระหว่างประเทศ ในที่นี้หมายถึงความขัดแย้งระหว่างมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกา และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ
8. ความง่าย (Simplicity) มาตรฐานไม่ควรมีความซับซ้อนหรือเปิดเผยมากเกินไปจนความจำเป็น
9. ลดโอกาสที่จะถูกนำไปใช้ผิดๆ โดยใช้คำหรือภาษาที่ไม่คลุมเครือ
10. ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Comprehensiveness) มาตรฐานควรครอบคลุมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรายการที่พิจารณาอยู่ นอกจากเหตุผลวิสัย ควรระบุถึงสาเหตุที่ยกเว้นบางเรื่อง
11. การปฏิบัติได้ (Operationality) มาตรฐานจะต้องปฏิบัติตามได้จริง โดยทั้งผู้จัดทำและผู้สอบบัญชีเห็นพ้องต้องกัน
12. ประโยชน์คุ้มกับต้นทุน

มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรฐานการบัญชีจะถูกกำหนดโดยองค์กรอิสระที่ชื่อว่า The Financial Accounting Standard Board (FASB) ซึ่งก่อตั้งในปี ค.ศ.1973 โดยก่อตั้งมาทดแทน Accounting Principles Board (APB) มีหน้าที่หลักคือเพื่อจัดทำและพัฒนามาตรฐานการบัญชี แนวปฏิบัติ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารการศึกษาแก่บุคคลทั่วไปและผู้ใช้งบการเงิน ซึ่ง FASB นี้ ประกอบไปด้วยกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการบัญชี 5 องค์กรคือ

- The Financial Executive Institute
- The National Association of Accountants
- The American Accounting Association
- The Financial Analysts Federation
- The Security Industry Association

และกรรมการของ FASB จะประกอบด้วยสมาชิก 7 คนที่ทำงานเต็มเวลา โดยเลือกจากสาขาวิชาชีพการบัญชี(ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต) 3 คน จากภาคอุตสาหกรรม 2 คน และอีก 1 คนจากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานราชการ ซึ่งในการที่จะออกมาตรฐานแต่ละฉบับนั้นจะต้องมีการทำวิจัยและเผยแพร่แก่สาธารณะเพื่อฟังผลประชามติ จากนั้นจึงมีการสรุปผลโดยจะต้องได้เสียงรับการรับรองจากคณะกรรมการ 5 คนใน 7 คน จึงจะมีการประกาศใช้เป็นมาตรฐานการบัญชี

ถึงแม้ว่าการออกมาตรฐานการบัญชีจะถูกจัดทำโดย FASB ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ แต่ทว่ามาตรฐานการบัญชียังจะต้องได้รับการรับรองจากตัวแทนของหน่วยงานราชการ นั่นก็คือ The Securities and Exchange Commission (SEC) ตามที่ได้กำหนดไว้ใน SEC Accounting Series Release (ASR) No.150 ดังนี้

“The Commission intends to continue its policy of looking to the private sector for leadership in establishing and improving accounting principles. For purposes of the policy, principles, standard, and practices promulgated by the FASB in its statements and interpretations, will be considered by the Commission as having substantial authoritative support, and those contrary to such FASB promulgation will be considered to have no such support”

ในการที่กล่าวว่า SEC นั้นเปรียบเสมือนตัวแทนของหน่วยงานราชการนั้นก็เนื่องจากสมาชิก 5 คนที่ทำงานเต็มเวลาของ SEC จะถูกแต่งตั้งจากประธานาธิบดีและรับรองโดยรัฐสภา

ปัจจุบันมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกมา 137 ฉบับ(สิงหาคม 2544) และยังมีการตีความมาตรฐานการบัญชี และหลักการบัญชีที่ออกโดยหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอีกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาจากการมีมาตรฐานการบัญชีที่มากเกินไป และมีรายละเอียดที่มาก รวมทั้งไม่มีการแยกปฏิบัติระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก หน่วยงานสาธารณะและไม่ใช้หน่วยงานสาธารณะ จึงทำให้มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ และส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายในการจัดทำงบการเงินที่สูงมาก รวมทั้งผู้ใช้งบการเงินก็อาจมีความสับสนในความซับซ้อนของข้อมูลในงบการเงินได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของการแก้ไขของมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา

มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ

ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการจัดทำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศก็คือ The International Accounting Standard Committee (IASC) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1973 โดยองค์กร

วิชาชีพจาก 9 ประเทศ ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้มีมาตรฐานการบัญชีที่มีคุณภาพสูงและเป็นมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าจะใช้ในธุรกิจ หรือองค์กรอื่น สำหรับรายงานทางการเงินทั่วโลก

John N. Turner ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีมาตรฐานการบัญชีที่เป็นหนึ่งเดียว (Harmonization) คือ⁷

1. การที่มีมาตรฐานที่เป็นหนึ่งเดี่ยวนี้อจะทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินกันทั่วโลก และจะทำให้ความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของภูมิภาคอื่นหมดไป
2. การมีมาตรฐานการบัญชีที่เป็นหนึ่งเดียวจะทำให้ประหยัดทั้งเงิน และเวลาในการจัดทำงบการเงินรวม เนื่องจากไม่มีข้อแตกต่างของกฎหมายและวิธีปฏิบัติของแต่ละประเทศ
3. จะทำให้มีการพัฒนามาตรฐานการบัญชีของทั่วโลกให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น และมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ กฎหมาย และสภาพสังคมของแต่ละประเทศ

ด้วยความพยายามผลักดันมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศให้มีการใช้อย่างแพร่หลายนั้น จนถึงปัจจุบัน(สิงหาคม 2544)มีถึง 143 องค์กรซึ่งมาจาก 103 ประเทศสมาชิกของ The International Federation of Accountants (IFAC) ได้มีการยอมรับและปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ซึ่งการยอมรับนี้ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆคือ⁸

- กลุ่มประเทศที่มีการรับเอามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเป็นมาตรฐานการบัญชีของประเทศตน หากมาตรฐานการบัญชีของประเทศตนไม่มีการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้
- กลุ่มประเทศที่มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของประเทศตนเอง แต่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ
- กลุ่มประเทศที่ยอมรับและให้ใช้งบการเงินที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้ สำหรับบริษัทต่างชาติที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ เช่น ตลาดหลักทรัพย์ของยุโรปหลายแห่งอนุญาตให้สามารถจัดทำงบการเงินรวม โดยเลือกปฏิบัติได้ว่าจะทำตามมาตรฐานการบัญชีของแต่ละประเทศหรือจัดทำตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ

⁷ Frederick D.S. Choi, Calrol Ann Frost and Gary K. Meek. International Accounting. Prentice Hall, 1999 : 249-250.

⁸ Carrie Bloomer. The IASC-U.S. Comparison Project: A Report on The Similarities and Differences between IASC Standards and U.S. GAAP. Financial Accounting Standards Board, 1999: 11.

อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่จะทำให้เกิดการยอมรับและให้มีมาตรฐานการบัญชีที่สอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวทั่วโลกนั้นก็ยังไม่สามารถที่จะทำได้สมบูรณ์นัก เนื่องจากประการแรกคือ จาก การที่มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศได้ออกมาตรฐานมาโดยหวังว่าจะให้สามารถใช้ได้ทั่วโลก ซึ่งเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่ามีความแตกต่างทางด้านสภาพแวดล้อม และเศรษฐกิจ ดังนั้นมาตรฐาน การบัญชีระหว่างประเทศจึงได้ออกมาตรฐานในลักษณะเป็นกลางโดยได้กำหนดให้มีทางเลือกไว้ สำหรับการบัญชีแต่ละเรื่องเพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปปรับใช้ให้เข้ากับสภาพภูมิประเทศตน ซึ่ง ทางเลือกนี้อาจส่งผลต่อการเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินกันได้ ประการที่สองคือ มาตรฐานการ บัญชีระหว่างประเทศขาดอำนาจที่จะบังคับใช้และผลักดันให้มีการปฏิบัติตาม ซึ่งจะขึ้นอยู่กับ กฎหมายของแต่ละประเทศมากกว่า นอกจากนี้บางประเทศยังคงมีความสงสัยในเรื่องคุณภาพของ มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศว่ามีคุณภาพดีพอหรือไม่เมื่อเทียบกับมาตรฐานการบัญชีของ ประเทศตน ทำให้ยังคงเกิดข้อขัดแย้งในการที่จะหันมาใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศโดย ไม่ต้องมีการกระหนาบขอความแตกต่างระหว่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศกับมาตรฐานการ บัญชีของประเทศนั้น

มาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย

เดิมทีมาตรฐานการบัญชีไทยถูกกำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่กำกับวิชาชีพ โดยมีคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชา ชีพสอบบัญชี(ก.บช) ซึ่งเป็นตัวแทนของหน่วยงานการเป็นผู้รับรองการประกาศใช้มาตรฐานการ บัญชีนั้น แต่เนื่องจากในระหว่างปี 2543 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 ซึ่งได้ กำหนดให้การจัดทำบัญชีจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดด้วยกฎหมายว่าด้วยการนั้น และในระหว่างที่ยัง ไม่มีมาตรฐานการบัญชีที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด ก็ให้ถือว่ามาตรฐานการบัญชี ที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเป็นมาตรฐานการบัญชี ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 นั้นหมายถึงในปัจจุบันมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ใน ประเทศไทยก็ยังเป็นมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งประเทศไทยนั่นเอง เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีมีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตามกฎหมาย ซึ่งใน อนาคตจากการศึกษาร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพสอบบัญชื่อนั้น หน้าที่ในการออกมาตรฐานการบัญชี จะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี(กมบ.) ซึ่งจะประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่แต่งตั้งโดยรัฐมนตรี

สืบเนื่องจากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2541 และทำให้ประเทศไทยต้องเข้าไปขอความช่วยเหลือจากกองทุนระหว่างประเทศ(IMF) และสิ่งหนึ่งที่เป็นข้อกำหนดในหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Credit: LOI) ก็คือการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีให้เป็นไปตามสากล เนื่องจากมองว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจไทยเกิดวิกฤติก็คือ มาตรฐานการบัญชีไทยไม่โปร่งใสทำให้ภาคธุรกิจไม่มีสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่กิจการ จึงไม่สามารถป้องกันหรือบรรเทาวิกฤติที่เกิดขึ้นได้⁹

จากเหตุที่ดังกล่าวย่อมมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีดังกล่าว ทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการบัญชีใหม่เพื่อให้มีความเป็นสากลและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมและการพัฒนาการทางธุรกิจของประเทศ และโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนามาตรฐานการบัญชีของไทยนั้น เดิมที่จะพัฒนามาจาก 2 แหล่งใหญ่ๆคือ อ้างอิงมาจากมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา(เดิม APB ปัจจุบันเป็น SFAS) และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ(IAS) ส่วนในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีของไทยปัจจุบันนี้ ทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีโดยจะอ้างอิงมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย และมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทยที่กำหนดขึ้นนี้จะมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ¹⁰ แต่อย่างไรก็ตามหากกรณีที่มีมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศไม่ครอบคลุมถึง ก็จะอ้างอิงมาจากมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในปัจจุบันมาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยประกาศใช้ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 มีทั้งหมด 33 ฉบับ (สิงหาคม 2544) ประกอบด้วยแบบทการบัญชี 1 ฉบับ มาตรฐานการบัญชี 28 ฉบับ และการตีความตามมาตรฐานการบัญชี 4 ฉบับ¹¹ ดังต่อไปนี้

⁹ การเงินการธนาคาร.ไทยใจไม่เลิก ใช้มาตรฐานบัญชี IMF กดมูลค่าทรัพย์สินลดชวบทั้งประเทศ., พฤศจิกายน 2543:166-174.

¹⁰ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. ประกาศสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 010/2540-2542 เรื่อง นโยบายการกำหนดมาตรฐานการบัญชีไทย,เมษายน 2542.

¹¹ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. ประกาศ ก.บช. ฉบับที่ 42(พ.ศ. 2543) เรื่องมาตรฐานการบัญชี. วารสารนักบัญชี, ธ.ค.2543 – มี.ค. 2544:92-94.

	แม่บทการบัญชี
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 7	การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ – ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8	การบัญชีสำหรับงานก่อสร้างตามสัญญา
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11	หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 14	การบัญชีสำหรับการวิจัยและพัฒนา
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 24	การเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 25	งบกระแสเงินสด
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 26	การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27	การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธนาคารและสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกัน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 29	การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาว
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 30	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 31	สินค้าคงเหลือ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 33	ค้ำประกันการกู้ยืม
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34	การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35	การนำเสนองบการเงิน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36	การค้ำประกันของสินทรัพย์
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37	การรับรู้รายได้
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38	กำไรต่อหุ้น
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39	กำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับงวด ข้อผิดพลาดที่สำคัญ และการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 41	งบการเงินระหว่างกาล
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 42	การบัญชีสำหรับกิจการที่ดำเนินธุรกิจเฉพาะด้านการลงทุน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 43	การรวมธุรกิจ
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44	งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 45	การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 46	รายงานทางการเงินเกี่ยวกับส่วนได้เสียในการร่วมค้า
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 47	การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 48	การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

การตีความมาตรฐานการบัญชี 4 ฉบับ ดังนี้

การตีความฉบับที่ 1	สินทรัพย์ที่ถูกหนีโอนให้เพื่อชำระหนี้
การตีความฉบับที่ 2	งบการเงินรวม - บริษัทย่อยที่เป็นกิจการเฉพาะกิจ
การตีความฉบับที่ 3	เครื่องมือทางการเงินแบบผสมที่ออกโดยสถาบันการเงิน
การตีความฉบับที่ 4	การค้ำของสินทรัพย์ - รายจ่ายที่กิจการในขั้นพัฒนาและกิจการที่พัฒนาแล้วบันทึกไว้เป็นสินทรัพย์

และที่ทางสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยและกำลังเสนอให้ ก.บข. พิจารณาเพื่อประกาศเป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 อีกดังนี้¹²

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 51	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 52	เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบดุล
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 53	ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 54	การดำเนินงานที่ยกเลิก
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 55	การบัญชีสำหรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือจากรัฐบาล
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56	การบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้

¹² สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. ประกาศฉบับที่ 008/2542-2544 เรื่อง ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีและการตีความมาตรฐานการบัญชี. มิถุนายน 2544.

การตีความมาตรฐานการบัญชีอีก 4 ฉบับ ดังนี้

การตีความฉบับที่ 5	การจัดประเภทเครื่องมือทางการเงิน-เงื่อนไขการรับหรือจ่ายชำระที่ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า
การตีความฉบับที่ 6	กิจการที่ควบคุมกัน-การโอนสินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงินจากผู้ร่วมค้า
การตีความฉบับที่ 7	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์-การชดเชยที่ได้รับจากการด้อยค่าหรือสูญหาย
การตีความฉบับที่ 8	สิ่งจูงใจสำหรับสัญญาเช่าดำเนินงาน